№ 31 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

הייגט 6 זייטען

24-טער יאהרגאַנג. | 5 lutego 1930 r. | מימוואָך, ד׳ בא, ז׳ שבט תר״צ | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

נעכטיגע שטורמישע זיצונג אין סיים

ביים בעטראַכטען דעם בודזשעט פון דער העכסטער קאַנטראַל-קאַמער

נישט א פערבאָט געגען יודישע אַרבייטער, נאָר א געבאָט אנצונעמען יודען אין מלוכה-אינטערנעהמונגען פערלאַנגט דעפּוטאַט העלער

וואַרשע, 4 (טעל.) די הייגטיגע בלאָקירונג פון סיים און פאָרגעקומען אינצ'ר פאָרזיץ פון וויצע-מאַרשאַל טשעטוערטינסקי.

נאָכדעם ווי אויגנגע געזעץ-פּראָיעקטן זענען אין דער ערשטער לעזונג אויבער-סיים געוואָרען אין דער קאָמיסיע, אין דער סיים צוגעטרעטען צו דער וויטער-דיסקוסיע בודזשעט-רעפעראַט.

דעפ. קוואַנדסקי (פּפ״ס) רעפערירט דעם

בודזשעט פון דער העכסטער קאַנטראַל-קאַמער

דער רעפערענט שטרעבט אונטער די וועלכע בעדינגונגען פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע, וועמענס טעטיגקייט צוזאַמען מיט דו אויפמערקזאַמקייט פון נאַציאָנאַל לאַנד. ווייטער טיילט דער רעפערענט מיט, אַז לויט די דאָקומענטן, וואָס ער האָט בעקומען פונם פרעזעס פון דער העכסטער קאָנטראָל-קאַמער אין צו זעהן, אַז אויסער די בודזשעטן אינדערשרוטונגען, וואָס די רעגירונג האָט אַרייגעגעבראַכט אין סיים אויף צו בעשטעטיגען, ווערט דאָס בודזשעט-יאָר זיין געגלייכ אָפּגעהאַלטן. דער רעפערענט בעטאָנט אויך אין דער אינדערהויפּט, אַז אַלע סימן פון אַ גוטן בודזשעט-יאָר זיין אויפגעטאָן דורך דער פערמינדערונג פון געוויסע אויסגאַבן. אַזוי ווי די קאָנטראָל-קאַמער איז בעדאַרפן צו קרימינעלע אָפּשאַצונג אין אַלע אַזעלכע פערשיידענע זאַכן אין בעיילט די אַלע ענינים, וואָס ווערען דורך דער אַדמיניסטראַציע ערלעדיגט אָהן פערשטעהליך, אין דער פערשטעהליך, אין דער ראַזונגער פאַקט אין געוואָרען פעסטגעשטעלט, האָט מען נישט אָנגענומען קיין שום נעגעטיוו-מיטלען.

די פערזאָן פון פרעזעס האָט געזאָגט דעם ציטרוי נישט נאָר פון סיים, נאָר אויך פון דער נאַציאָנאַל געזעלשאַפט. אָבער דער אַמאָליגער פאַרמאָיאַשער אויפן בעאַמטן - ציזאַמענשטעל און אויך אין דער דאָזיגער אויסמיטיגע אַנגעקעגנט ווערען און דערוויבער צוזאָמען דער רעגירונג, צו דער באַאַמטן-קאָרפּוס פון דער קאָנטראָל-קאַמער שטאָהט אויף דער הויך פון זיין אויפגאַבע. די לעצטע ווערטער רופן אַרויס

אַ גרויסן שטורם

עס הערען זיך פערשידענע אויסרופן: אונגערהערט, פּראָוואָקאַציע! פון דעפ. ראַטאַי וועגנדט זיך צום פּרעזיד פון דער קאָנטראָל-קאַמער ווריבלעווסקי און רופט אויס: „הער פּרעזעס, האָב! דעפ. סאַבאָלעווסקי עגדונגט זיין רעדע מיט דער ערקלערונג, אַז אַלס סימן פון צוריק צום פּרעזעס, וועט זיין קליב שטימען פאַר׳ן בודזשעט. עס רעדען דאַ, דעפ. ראַטאַי, דער רעפערענט, דער פּרעזעס ווריבלעווסקי, דעפ. רוביערטוס (נ.ד.) פערמוטרונגס בי בעאַמטן פון דער קאָנטראָל-קאַמער און דערמיט ווערט די דיסקוסיע געשלאָסען.

אַ דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען דער

בודזשעט פון „פּאַמ״

דעם דאָמבסקי ווייזט אָן אויף פאַקטען, וואָס שטעלען פעסט, אַז די פּוילישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט מעגלעכקייטן אויסגערונען בעריכטען אין לענט ראָ אונגאַנצען צו שטרעבען די פּאָזיציע פאַר פּ„אַמ״.

יעדן נומער דאָס וואָרט

פרעמיער באַרטע

וועלכער זאָגט צו אויסצופאָרשען דעם ענין.

מען טרעט דאַן צו בעטראַכטען דעם

בודזשעט פון אַרבייטס-מיניסטעריום

מיט אַ גרויסער אָפּאָזיציאָנעלער ״ע״ פרעט אַרויס דעפ. שטשערקאָווסקי (פּפ״ס). דער רעדנער ערקלערט, אַז די נאַציע טעטיגקייט פון אַרבייטס-מינים מער אין געוועגדעט נעבען דער אַרבייטער-קלאַס און דערינער קעגען די אַרבייטער נישט האָבען צו אזהם קיין צו-אויסשליסליך פאַר׳ן סיים, אין אויבערגעשעען צום פרעזעס, וועט זיין קליב שטימען פאַר׳ן בודזשעט. עס רעדען דאַ, דעפ. ראַטאַי, דער רעפערענט, דער פּרעזעס ווריבלעווסקי, דעפ. רוביערטוס (נ.ד.) פערמוטרונגס בי בעאַמטן פון דער קאָנטראָל-קאַמער און דערמיט ווערט די דיסקוסיע געשלאָסען.

אַ דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען דער

בודזשעט פון „פּאַמ״

דעם דאָמבסקי ווייזט אָן אויף פאַקטען, וואָס שטעלען פעסט, אַז די פּוילישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט מעגלעכקייטן אויסגערונען בעריכטען אין לענט ראָ אונגאַנצען צו שטרעבען די פּאָזיציע פאַר פּ„אַמ״.

יעדן נומער דאָס וואָרט

פרעמיער באַרטע

וועלכער זאָגט צו אויסצופאָרשען דעם ענין.

מען טרעט דאַן צו בעטראַכטען דעם

בודזשעט פון אַרבייטס-מיניסטעריום

מיט אַ גרויסער אָפּאָזיציאָנעלער ״ע״ פרעט אַרויס דעפ. שטשערקאָווסקי (פּפ״ס). דער רעדנער ערקלערט, אַז די נאַציע טעטיגקייט פון אַרבייטס-מינים מער אין געוועגדעט נעבען דער אַרבייטער-קלאַס און דערינער קעגען די אַרבייטער נישט האָבען צו אזהם קיין צו-

בודזשעט פון דער העכסטער קאַנטראַל-קאַמער

דער רעפערענט שטרעבט אונטער די וועלכע בעדינגונגען פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע, וועמענס טעטיגקייט צוזאַמען מיט דו אויפמערקזאַמקייט פון נאַציאָנאַל לאַנד. ווייטער טיילט דער רעפערענט מיט, אַז לויט די דאָקומענטן, וואָס ער האָט בעקומען פונם פרעזעס פון דער העכסטער קאָנטראָל-קאַמער אין צו זעהן, אַז אויסער די בודזשעט-אינדערשרוטונגען, וואָס די רעגירונג האָט אַרייגעגעבראַכט אין סיים אויף צו בעשטעטיגען, ווערט דאָס בודזשעט-יאָר זיין געגלייכ אָפּגעהאַלטן. דער רעפערענט בעטאָנט אויך דעם בודזשעט אין דער אינדערהויפּט, אַז אַלס סימן פון אַ גוטן בודזשעט-יאָר זיין אויפגעטאָן דורך דער פערמינדערונג פון געוויסע אויסגאַבן. אַזוי ווי די קאָנטראָל-קאַמער איז בעדאַרפן צו קרימינעלע אָפּשאַצונג אין אַלס אַזעלכע פערשיידענע זאַכן אין בעיילט די אַלע ענינים, וואָס ווערען דורך דער אַדמיניסטראַציע ערלעדיגט אָהן פערשטעהליך, אין דער ראַזונגער פאַקט אין געוואָרען פעסטגעשטעלט, האָט מען נישט אָנגענומען קיין שום נעגעטיוו-מיטלען.

די פערזאָן פון פרעזעס האָט געזאָגט דעם ציטרוי נישט נאָר פון סיים, נאָר אויך פון דער נאַציאָנאַל געזעלשאַפט. אָבער דער אַמאָליגער פאַרמאָיאַשער אויפן בעאַמטן - ציזאַמענשטעל און אויך אין דער דאָזיגער אויסמיטיגע אַנגעקעגנט ווערען און דערוויבער צוזאָמען דער רעגירונג, צו דער באַאַמטן-קאָרפּוס פון דער קאָנטראָל-קאַמער שטאָהט אויף דער הויך פון זיין אויפגאַבע. די לעצטע ווערטער רופן אַרויס

אַ גרויסן שטורם

עס הערען זיך פערשידענע אויסרופן: אונגערהערט, פּראָוואָקאַציע! פון דעפ. ראַטאַי וועגנדט זיך צום פּרעזיד פון דער קאָנטראָל-קאַמער ווריבלעווסקי און רופט אויס: „הער פּרעזעס, האָב! דעפ. סאַבאָלעווסקי עגדונגט זיין רעדע

מען יודען אויף פאַסטענס. עס כוף פון זיין רעדע פערלאַנגט ער צו ערקלערען אַ כאַבסידיע פאַר „החלוץ״, שאַפען יודישע פּראָפעסיאָנעלע שולען.

נאָכדעם ווי דעפ. פּראַוס (פּראַקעס) פאַלעמיזירט מיט דעם פעפעסישען רעדנער, ווערט די זיצונג פון סיים געשלאָסען.

אַרויסגעשטויסענע יודישע קליינהענדלער אין האַנדווערקער

וועלען צוריק אריינגעצויגען ווערען אין עקאָנאָמישען לעבען פון פּוילען

אַזוי זאָגט אונזער אַמעריקאַנער בעל-יועץ צו די אַמעריקאַנער יודען

נ י ו י ו ר ק, 5. פעברואַר (יטא) דער קאָרעספּאָנדענט פון יט״א פאַר פּוילען האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם אַמעריקאַנער בעל יועץ אין „באַנק פאָל-סקי״ ה׳ דעווער, וועלכער איז איצט נעקומען אויף אַ קורצען בעזוך קיין אַמעריקאַ. דעווער האָט געזאָגט, די אַמעריקאַנער יודען דאַרפען געדענקען, אַז די נייע פּוילישע רעפּובליק איז ענטשטאַנען ערשט מיט 10 יאָהר צוריק, און עס איז פאַר איהר געווען אונמעגליך פאַר אַזאַ קורצער צייט אויסצוגלייכען די פערשידענהייטען, וואָס עגזיסטירען צווישען יודען און פאָלאַקען זייט לאַנגע יאָהרען, די יודען — האָט ווייטער געזאָגט ה׳ דעווער — בילדען אַ טייל פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג אין פּוילען, און דעריבער איז קלאָר, אַז אויך אויף זיי מוז זיין אָפּגעפען דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער צושטאַנד אין פּוילען.

אין לאַנד קומט פאָר אַ רעאָרגאַניזאַציע פון דער אינדוסטריע און האַנדעל לויט מאָדערנע עקאָנאָמישע מעטאָדען, איך גלויב, אַז די יודישע קליינהענדלער און האַנדווערקער, וועלכע ווערען איצט אַרויסגעשטויסען, ווערען געגעבען אַ מעגליכקייט צוריק אריינגעצויגען צו ווערען אין עקאָנאָמישען לעבען פון לאַנד. די איצטיגע שווערע געגנסטעטן זענען אַן אויבערגעהענדע ערשיינונג.

דרייסטע באַנדיטן-באַנדע

פיהרט אויס א באַמבען-אַטענטאַט

אויף די גאַסען פון טשיקאַגאַ

20 טויטע אונטער די חורבות פון א ריזיגען בניין

ט ש י ק אַ ג אַ, 4 פעברואַר (טא) היינט פאַרמיטאָג איז אין דער אַמייסטען בעוואוינטען שטאָט-קוואַרטאַל ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגע פּאַניק. אַ ריזיגע באָמבען-עקספּלאָזיע האָט אויפגעציטערט מיט דער גאַנצער שטאָט. אויף אַ שטח פון 2 מיילען זענען אויסגעהאַקט געוואָרען אַלע שויבען. דאָס האָט אַרויסגערופען אַנ׳אויסערגעוועהנלעכע צערודערונג. ווייבער און קינדער האָבען זיך אַרויסגעשיט פון די הייזער, זייענדיג אַרומגענומען פון שרעק און זיך געלאָזט לויפען אין אַ אונבעקאַנטער ריכטונג.

ווי עס האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען האָט אַ נישט-ענטדעקטע ווייבער באַנדע אויסגעפיהרט אַ דרייסטען באַמבען-אַטענטאַט אויף איינער פון די גרעסטע טשיקאַגער וואַרען-הייזער. דער ריזיגער בנין האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט איין גרויסע חורבה, פון וועלכער עס האָבען זיך געהערט יאָמערליכע הילפס-רופען עס איז אונטערגענומען געוואָרען אַנ׳ענערגישע רעטונגס-אַקציע.

20 איינוואוינער זענען בעגראָבען געוואָרען לעבעדיגערהייט.

מיליאָנען-באַנקראָט

אין ביאַליסטאָק

ב י אַ ל י ס ט אָ ק, (טעל.) אין די היגע ווירטשאַפטליכע קרייזן האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע בהלה דער באַנקראָט פון דער עקסבאַדיציע-פירמע מאָן עגער, וואָס האָט איהר צענטראַלע אין קעניגסבערג און בעזיצט אָפּטיילונגען אין פיל אייראָפּעאישע שטעט.

די פאַסיוועס פון דער פירמע זאָלען אנטרעפען 1 מיליאָן דאָלאַר. עס זענען אָנגאַזשירט אויך לאַדזער פירמעס

ווילנער אַרטאַפּעדישע פּראָצאַזעניע

— אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט — מאַכט לויט גיפס-מאָדעלען וויקלאַדקעס גענען פּלאַט פי״ס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאַרסעטען אין אַפּאַראַטען א. ז. וו. גדאַנסקא 28, וו 1, פון 6—7 אָוועד.

Dr. med. H. Krauskopf

אַכושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנע 45 טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4—7 אָוועד

Dr. A. Mazur

וויסאַדניע 65, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 1.30—12.80 און 4—6 אָוועד.

ELEKTROWNIA ŁÓDZKA

podaje do wiadomości Pp. Odbiorców energji elektrycznej na **ograniczniki,** iż ostateczny termin uregulowania należności za **rachunki I-go kwartału (bronzowe),** to jest za czas od 1 lutego 1930 r. do 1 maja 1930 r. **upływa dnia 10 lutego 1930 roku.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek bronzowy za IV kwartał 1929 roku.

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

צו די ה״ה גנבים!

נעכטען 5 פאַרנאַכט האָט מען פון דער פירמע „ברידער גאַרפיין״ פאָלדניאָווא 28 אַרויסגע-גנב׳עט אַ טעקע מיט פּראָטעסטען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט, ווייל זיי זענען ערקלערט געוואָרען פאַר אונגילטיג. עס ווערט געבעטען עס אָפּצוברענגען

געגען הויכער בעלוינונג

צו „געברידער גאַרפיין״ פאָלדניאָווא 28, עוועגטועל פאָמאַרסקא 41a, גאַרפיין. דיסקרעציע געזיכערט.

Dr. med. H. Lajchter

צאַהן-כירורג

קיפער, דזשאַנסלעס גומען, ציינג-קראַנקהייטען א.ד.ג.

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאַנא 9, טעל. 149-66 1 שטאָק פראָנט

נעהמט אָן פון 1.30—5 אָוועד.

Dr. med. Adam Bender

נאַרוטאָוויטשא 30 טעל. 41-75

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

א געשעפטס-לאָקאַל

בעשטעהענד פון 2 צימער (פאַרטער) אויף דער פּיעטריקאָווער גאַס, צווישען טראַוגוטאַ און פּזשעיאַד פון זאָפאַרט צו פערמיטען, צו ערזאַהרען אין אַדמיני. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט״ אונטער L.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81

שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17, פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנע 25

טעלעפאָן 126-87

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2, און פון 6—9 אָוועד.

בעזוגדער „אַרטע-זאַל פאַר פרויען.

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטש 20

היינט מיטוואָך, דעם 5-טען פעברואַר 8 אַ זייגער אָוועגס קומט פאָר

א פאַרלעזונג

פון דעם בעוואוסטען געלערנטן עקאָנאָמיסט

ח׳ יעקב לעשטשינסקי בערלין

פון

א. ז. ע. דער „ציוניזם אויפ׳ן שייד-וועג״

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען בעקומט מען פון 4 נאָכמ. ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ווילטיג פאַר אינדוסטריעלער און סוחרים!

די לאַנג-בעוואוסטע רעכטקאָנסולענט-ביוראָ

„יוסטיץ״ פּעטריקאָווער — 62 —

ערלעדיגט פינקטליך אַלערליי קלאַגוזלעס, זאַבעזפּיטשענעס, נאַדזורן א.ז.וו. שרייבט ביטעס, ציווילנע, קאַרנע, אַפּעלאַציעס, פּאָדאַנעס, אָדוואָלאַנעס אין אַלע אוזשענדען, רעדאַגירט שותפות-אַקטען, אינטערציזעס און דאָקאָוויזעס.

אַכטונג: אין מיין ביוראָ איז יעצט אָנגאַזשירט געוואָרען אַ ג. אָפיציר פון דער העכסטער אינסטאַנץ.

ספּעציעלע אינפאָרמאַציעס אין אויסלענדישע פעסער ווי אויך מיליטערישע ענינים, סקאָרבאָווע זאַכען און יורידישע עצות ווערט ערטיילט טעגליך פון 6—8 אָוועד.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעמט אָן טעגליך פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג

Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-47

דער וועד־געשריי פון יודישען סוחר און האנדווערקער

די יודען ווערן פעראַרימט און האבען שוין נישט קיין פרנסה—מיר פערלאנגען רעכט אויף אַרבייט

אויספיהרליכער בעריכט פון דער יודישער ווירטשאפטס־קאנפערענץ איז לעמבערג

לעמבערג, 3. פעברואר.

זונטאג האט אין זאל פון טעכנאלאגישען אינסטיטוט אין לעמבערג, זיך אנגעהויבען די יודישע ווירטשאפטס־קאנפערענץ, אין וועלכער עס נעהמען טייל פערטרעטער פון יודישע ווירטשאפטלכע ארגאניזאציעס פון דער לעמבערגער, סטאנסלאווער און טארנאפּאלער וואיעוואדזטוועס. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען ארום 150 דעלעגאטען פון 67 שטעט.

אלס פערטרעטער פון דער מאכט אין צו דער קאנפערענץ געקומען דער נאמשעלניק פון דער אינדוסטריע־אפטיילונג בײַ דער לעמבערגער וואיעוואדזטוועס.

אין נאמען פון דער צענטראלע פון יודישע סוחרים און מזרח־גאליציע בעגרייסט די קאנפערענץ דעפ. אינזשעניער, וועלכער זאגט: מאנכע סוחרים־ארגאנזאציעס האבען אויף א אומפערזאנטווארטלכען אופן אונז געוואלט שטערען אין אינזער ארבעט, נישט געוואלט פער שטעהן, אז דער יודישער סוחר ווערט ארבעטסלאז און מען דארף אזהם העלפען. עס איז אבער זיי נישט געלונגען. מיר וועלען ווייטער שטעהן אויף דער וואך.

מיט האנדעל.

מען האט אונז גענומען פון ביידע זייטען

פמשט 60 פראצענט פון אלע דורעקטע שטערן צאהלען מיר אין גלעטצעטיג פוהרט מען אזא ווירטשאפטס־פאליטיק, אז מיר זאלען פערלוירן די פערדינסט־מעגליכקייטען. די צענטראלע קאמיטעט האט בעשלאסען דאס פמשט אין אן ערגערן אופן צו פערדרייען אונז אויף אומזיכערע ארבעטען, אין וועלכע מיר האבען אין אונז אלע אנדערע ווערן מיר ארויסגעשריבען פון די דאזיגע ווירטשאפטלכע פאזיציעס, וועלכע עס פערנעהמען די רעגירונגס אונטערגעשטעלטע אויף אונזער ארט.

עס איז פמעט נישט קיין לאנד, וואו 65 פראצענט פון דער בעפעלקערונג זאל פמעט נישט צאהלען קיין שטייער, הגם דער ווירטשאפטלכע לאגע איז א בעסערע, אין מען זאל ארויפוואַרפען די נאנצע שטייער לאסט אויף 10 פראצענט פון דער בעפעלקערונג. דערפון נעמט זיך, אז די עקזעקוציע־הכנסות ברענגען דער רעגירונג מעהר אין עטלכע חדשים ווי זי האט פרעלוכינגס פון א גאנץ יאהר.

די פארשטעהער פון די פינאנץ־קאמערן האבען אויפגעמאכט א פארבאנד נגד פינאנץ־מינוסטעריום, אז זי זאלען נישט העלפען די שטייער אויסמעשטען אנשטאט צו בעפעלען, זיי זאלען גודריגער מאכען אין פראדוקציע בלוהט אויפגעמאכט און דאס אין

די וועסעל־פראדוקציע.

די רעשולטאטען ווערען רעד. 120 מיליאן זלאטי א חודש הכנסה האבען זיי בלויז פון וועסעל־פאבריקאציע, דער רעשט וועקסלען ווערט נישט פראבעסטירט נאר פרעלאנגערט. אין אזא לאגע איז דאס פינאנץ־מינוסטעריום אזוי גוט און הטסט נישט העלפען די שטייערען. מיר מוזען ־שרפאר נישט בלויז פראבעסטירען נאר אויך עקלעהרען דער רעגונג, אז אזא פאליטיק וועט דערפוהרען צו א קאטאסטראפע און זי וועט זיין שולדיג. מיר מוזען אויך פערלאנגען פון דער רעגירונג, אז זי זאל צוטרעטען רעגולירען די פינאנץ־פראגען און די זעלבסטפערוואל מוגען, בעגרענצען זיערע לעבענסזינגע אונטערשטיצונגען, וועס פערנעמען אונז, נישט ווענינער, ווי די בעלאסטונגען לטובת דער מלוכה.

אזוי עס איז אויצט געלונגען א גלעטגעהיבלט פון מלוכה־בודזשעט, איז עס געשעהן אויס'ן חשבון פון אונזערע קעמזעסנצען, אבער קיין קרעדיט גוט מען אונז נישט דערפאר. די רעגירונג האט אנגעזאמעלט 600 מיליאן אפשפארונגען און אונזערע קרעדיט־אינסטיטוציעס האבען בעקומען ארום 6 מיליאן קרעדיט.

דער שטייער־אינכפּקטאר האלט אונז פאר די גרעסטע נגדים און אויף קרעדיט זענען מיר נישט קיין בטוחים.

א דאנק אונזערע בריעף און אמעריקא, וועלכע האבען אונז געשיקט מיל יונען דאלארען און א דאנק אונז אלס עקספארטערען האט די רעגירונג בעקומען מעגליכקייטען פון בודזשעט־כעזלכ. צום גלעבען זענען מיר גלייכפערעכטיגט, אבער אז מען דארף אונז געבען האן מען אונז נישט. מיר פערלאנגען אבער אנערקענונג פון דער ווירטשאפטס־פאליטיק, ווייל אויב נישט וועלען אונז די קרעדיטען אויך גאר מוגן „פאלמזן" האט אין יאהר 1927 געבראכט א דעפיציט פון 715 מיליאן זלאטי און מיר שטייער־צאהלער דעקען דעם דאזיגען דעפיציט. גלעטצעטיג ווערען מיר ארויסגעשריבענט פון די דאזיגע ווירטשאפטלכע פאזיציעס. עס הערשט אויף דער ווירטשאפטלכער אומזיכערקייט. מיר מוזען אויפגעבען דיא אויגען אויף אונזערע אונטערגעשטעלטע פון די רעגירונגס אונטערגעשטעלטע אויף אונזער ארט.

עס איז אין אמעריקע נישט קיין לאנד, וואו 65 פראצענט פון דער בעפעלקערונג זאל פמעט נישט צאהלען קיין שטייער, הגם דער ווירטשאפטלכע לאגע איז א בעסערע און מען זאל ארויפוואַרפען די נאנצע שטייער לאסט אויף 10 פראצענט פון דער בעפעלקערונג. דערפון נעמט זיך, אז די עקזעקוציע־הכנסות ברענגען דער רעגירונג מעהר אין עטלכע חדשים ווי זי האט פרעלוכינגס פון א גאנץ יאהר.

די פארשטעהער פון די פינאנץ־קאמערן האבען אויצט בעקומען א פארארד נגד פינאנץ־מינוסטעריום, אז זי זאלען נישט העלפען די שטייער אויסמעשטען אנשטאט צו בעפעלען, זיי זאלען גודריגער מאכען אין פראדוקציע בלוהט אויצט און דאס אין

די וועסעל־פראדוקציע.

די רעשולטאטען ווערען רעד. 120 מיליאן זלאטי א חודש הכנסה האבען זיי בלויז פון וועסעל־פראבעסטירונג. דער רעשט וועקסלען ווערט נישט פראבעסטירט נאר פרעלאנגערט. אין אזא לאגע איז דאס פינאנץ־מינוסטעריום אזוי גוט און הטסט נישט העלפען די שטייערען. מיר מוזען ־שרפאר נישט בלויז פראבעסטירען נאר אויך עקלעהרען דער רעגונג, אז אזא פאליטיק וועט דערפוהרען צו א קאטאסטראפע און זי וועט זיין שולדיג. מיר מוזען אויך פערלאנגען פון דער רעגירונג, אז זי זאל צוטרעטען רעגולירען די פינאנץ־פראגען און די זעלבסטפערוואל מוגען, בעגרענצען זיערע לעבענסזינגע אונטערשטיצונגען, וועס פערנעמען אונז, נישט ווענינער, ווי די בעלאסטונגען לטובת דער מלוכה.

אזוי עס איז אויצט געלונגען א גלעטגעהיבלט פון מלוכה־בודזשעט, איז עס געשעהן אויס'ן חשבון פון אונזערע קעמזעסנצען, אבער קיין קרעדיט גוט מען אונז נישט דערפאר. די רעגירונג האט אנגעזאמעלט 600 מיליאן אפשפארונגען און אונזערע קרעדיט־אינסטיטוציעס האבען בעקומען ארום 6 מיליאן קרעדיט.

דער שטייער־אינכפּקטאר האלט אונז פאר די גרעסטע נגדים און אויף קרעדיט זענען מיר נישט קיין בטוחים.

א דאנק אונזערע בריעף און אמעריקא, וועלכע האבען אונז געשיקט מיל יונען דאלארען און א דאנק אונז אלס עקספארטערען האט די רעגירונג בעקומען מעגליכקייטען פון בודזשעט־כעזלכ. צום גלעבען זענען מיר גלייכפערעכטיגט, אבער אז מען דארף אונז געבען האן מען אונז נישט. מיר פערלאנגען אבער אנערקענונג פון דער ווירטשאפטס־פאליטיק, ווייל אויב נישט וועלען אונז די קרעדיטען אויך גאר מוגן העלפען. יעדען מאג ווערען געבוירען אנדערע

אנטי־יודישע אז אנטי־ווירטשאפטליכע פלענער

פערשידענע יחידים בעקומען עקספארט מאנאפּאלען. זיי בעקומען קרעדיטען, ווערען בערעכטיגט און אלע איבריגע ווערען פערארעמט. זיי גובען נישט אפ דאס געלד און די מלוכה פערלוירט דערבי. זעט 3 יאהר דערט בײַ אונז, אז עס זענען פערהאן בײַ אונז צופיל מעקלער און צופיל סוחרים, אבער דער געשוועגער האנדעלס־ און פינאנץ־מינוסטער קלאר נער האט גאר געזאגט פונקט פערקעהרט, אז אין פוילען פעהלען גאר סוחרים.

מען רעדט בסדר, אז עס לוגט אין אונטערעס פון ווירטשאפטלכען לעבען צו דערהאלטען דעם גרוים־סוחר, דעם הורמאווניק, אבער וואס וויזט זיך ארום? און יאהר 1924 האבען אויסגעקויפט פאטענטען פון 1־מער קאטעגאריע 3517, אין יאהר 1927—1928, אלזא 2 דרויסל ווענינער ווי אין יאהר 1924. אין יאהר 1924 האט מען אויסגעקויפט 41,724 פאטענטען 2־מע קאטעגאריע און אין יאהר 1927 בלויז 27.304, הגם די שוקאנען בײַם אויסקויפען די פאטענטען זענען טויזנדער פאלגונג געוואקסען. דאס דאזיגע

פאלען פון די פאטענטען פון דער ערשטער־קאטעגאריע

בעווייזט, אז די צאהל הורמאווניקעס האט זיך פערקלענערט, ווייל די שטייער־פאלומיק האט זיי צובראכען. ווי אזוי קאן עקזיסטירען א הורמאווניק, אז דאס זעלבע געזעץ וועגען פשטמיסלאוויי שטייער זעהט פאר אויסערעוועלכע הויחות פאר די אזוינגרופענע ווירטשאפטלכע, אדער קאפּיטאלאוויי פערראטיונגען, בעת ער, דער סוחר, מוז צאהלען אזעלכע הויכע שטייערן.

עס וויסלט זיך געראדע, אז אויב די צאהל פון פאטענטען פון דער ערשטער און צווייטער קאטעגאריע זענען קלענער געוואדען און משך פון די לעצטע דרייי יאהר מיט 10600 פאטענטען, ד. ה. ארום 40 פראצענט, זענען אויף אזוי פיל געוואקסען די פאטענטען פון דער 3־טער קאטעגאריע. עס וויסלט זיך גראדע, אז די פערראמטע סוחרים זענען אויפערגעגאנגען צו די נידריגע קאטעגאריעס, פון די הורמאווניקעס זענען געוואָרען דעמאלטען, דערווייל זעהען מיר, אז בעת אין יאהר 1924 האט מען אויסגעקויפט 197.738 פאטענטען פון 3־טער קאטעגאריע, אזוי האט מען אויסגעקויפט אין יאהר 1927 בלויז 182.740. מיר זעהען אלזא, אז

אויך די צאהל פון די פאטענטען פון דריטער קאטעגאריע האט זיך פערקלענערט

אין משך פון 3 יאהר מיט 15 טויזענד. עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז די גרעסטע סוחרים זענען געוואָרען קלענער, אבער ווייל די צאהל פון די קלענע סוחרים האט זיך אויך פערקלענערט, זענען די קלענע סוחרים פון דער דריטער קאטעגאריע ארויפגעגאנגען צו דער פערטער, ווייל די צוגעהער פון דער פערטער קאטעגאריע בעטראגט הייגט 170,517, מיט 47.228 מעהר ווי אין יאהר 1924. דאמאלס האט זי בעטראגען 123,289.

מיר האבען אין פוילען 353.257 קלענע סוחרים. אגעהמענדיג 5 פערזאן אויף א משפחה קומט אויס, אז

ארום 1 מיליאן 800 טויזענד נפשות לעבט פון קליינעם סוחר־טום

אט פון זיי וויל זיך די רעגירונג בויען, פון זיי, וואס פערדינען אפילו נישט קיין עקזיסטענץ מינימום, קיין טריקען שטוקעל ברויט.

דעם יודישען האנדווערקער איז נישט בעסער פונ'ם סוחר

עס בעקומט דאן דאס ווארט דער ווערט פרעזעס פון דער סטאטיסלאוועווער האנדווערקער קאמער ה׳ זעבאלד, וועלכער זאגט:

ה׳ ד״ר ראמענשטרייך האט אונז דא פארגעשטעלט די טרויעריגע לאגע פון יודישען סוחר. נישט בעסער געהט עס אבער אויך דעם יודישען האנדווערקער. דאס אומגלוק פון דעם יודישען האנדווערקער איז גאר פיל גרעסער דארויף, ווייל מען אינטערעסירט זיך אזוי ווענג מיט אים. זעהר א סך שרט מען לעצטעס וועגען דער גוימוועריגקייט אומצושיכלמוץ א טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג. מען דארף שאפען פון די פעלקערונג. מען דארף שאפען פון די יודישע סוחרים און פוילע פּרעדיקטווע האנדווערקער. מיר, האנדווערקער, האבען בלויז א פּרעדיקטווע בערוף, אבער נישט קיין פּרעדיקטווע פרנסה. מיר ווערען אויך ארויסגעשטויסען פון אונזערע ווירטשאפטלכע ווענינער ווי דער יודישער סוחר. נישט ווענינער ווי דער יודישער סוחר. דער מליוכה־פאפאראט און אזוי גוט געווארען הערשט מאג ווערען געבוירען אנדערע

אנטי־יודישע אז אנטי־ווירטשאפטליכע פלענער

פערשידענע יחידים בעקומען עקספארט מאנאפּאלען. זיי בעקומען קרעדיטען, ווערען בערעכטיגט און אלע איבריגע ווערען פערארעמט. זיי גובען נישט אפ דאס געלד און די מלוכה פערלוירט דערבי. זעט 3 יאהר דערט בײַ אונז, אז עס זענען פערהאן בײַ אונז צופיל מעקלער און צופיל סוחרים, אבער דער געשוועגער האנדעלס־ און פינאנץ־מינוסטער קלאר נער האט גאר געזאגט פונקט פערקעהרט, אז אין פוילען פעהלען גאר סוחרים.

מען רעדט בסדר, אז עס לוגט אין אונטערעס פון ווירטשאפטלכען לעבען צו דערהאלטען דעם גרוים־סוחר, דעם הורמאווניק, אבער וואס וויזט זיך ארום? און יאהר 1924 האבען אויסגעקויפט פאטענטען פון 1־מער קאטעגאריע 3517, אין יאהר 1927—1928, אלזא 2 דרויסל ווענינער ווי אין יאהר 1924. אין יאהר 1924 האט מען אויסגעקויפט 41,724 פאטענטען 2־מע קאטעגאריע און אין יאהר 1927 בלויז 27.304, הגם די שוקאנען בײַם אויסקויפען די פאטענטען זענען טויזנדער פאלגונג געוואקסען. דאס דאזיגע פעלען פון די פאטענטען פון דער ערשטער קאטעגאריע האט זיך פערקלענערט, ווייל די שטייער־פאלומיק האט זיי צובראכען. ווי אזוי קאן עקזיסטירען א הורמאווניק, אז דאס זעלבע געזעץ וועגען פשטמיסלאוויי שטייער זעהט פאר אויסערעוועלכע הויחות פאר די אזוינגרופענע ווירטשאפטלכע, אדער קאפּיטאלאוויי פערראטיונגען, בעת ער, דער סוחר, מוז צאהלען אזעלכע הויכע שטייערן.

עס וויסלט זיך געראדע, אז אויב די צאהל פון פאטענטען פון דער ערשטער און צווייטער קאטעגאריע זענען קלענער געוואדען און משך פון די לעצטע דרייי יאהר מיט 10600 פאטענטען, ד. ה. ארום 40 פראצענט, זענען אויף אזוי פיל געוואקסען די פאטענטען פון דער 3־טער קאטעגאריע. עס וויסלט זיך גראדע, אז די פערראמטע סוחרים זענען אויפערגעגאנגען צו די נידריגע קאטעגאריעס, פון די הורמאווניקעס זענען געוואָרען דעמאלטען, דערווייל זעהען מיר, אז בעת אין יאהר 1924 האט מען אויסגעקויפט 197.738 פאטענטען פון 3־טער קאטעגאריע, אזוי האט מען אויסגעקויפט אין יאהר 1927 בלויז 182.740. מיר זעהען אלזא, אז

אויך די צאהל פון די פאטענטען פון דריטער קאטעגאריע האט זיך פערקלענערט

אין משך פון 3 יאהר מיט 15 טויזענד. עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז די גרעסטע סוחרים זענען געוואָרען קלענער, אבער ווייל די צאהל פון די קלענע סוחרים האט זיך אוי

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר יעמט־אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 13
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 10057. אַדמיניסטראַציע 100.47

דער, וואָס קריגט די פּעטש...

די מעגשען, וואָס פיהרען שוין עטלעכע יאָהר ארויף די „סאַנאַציע" פון פּוילין מיט מלאכה־לעבען, טרעטען אויפן צו צו דער קראַנקהייט פון זייער ווערק, און נעמליך, צו דער סאַנאַציע פון דער קאָנסטיטוציע.

מיר וועלען זיך דאָ נישט אַרײַנלאָזען אין די צוה הגדרים מאָל אויבערגעשריבענע זכותים, צו די דאָזיגע סאַנאַציע איז טאַקע אין איינעמען מאָמענט אַ מיטעלדיקייט אָהן וועלכער מען קאָן ניט בעגעהן, און צי מען האָט אַ נישט יוצא געווען מיט די ענדערונגען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען אין אויגוסט פון יאָהר 1926. מיר וועלען זיך דאָ בעסער בעגרענעצען בלויז מיט אַזן קלענעם אָפּער זאָהר כאַראַקטעריסטישן פּרט. אַ פּרט, וואָס איז קודם־כל גלייך דער יודישער בעפעלקערונג.

לויט דער קאָנסטיטוציע הערשט אין פּוילען דער פּרינציפּ פון גלייכבערעכטיגונג. דער אַרטיקעל 96 פון דער קאָנסטיטוציע זאָגט: אַלע בירגער זענען גלייך פאַר־ן געזעץ. די אָפיציעלע אמטען זענען צומרוטליך גלייך פאַר אַלע. מען לויט די בערעכטיגונגען, וואָס זענען פאַרשריבען אין געזעץ. דאַלט זיך, אַז דאָס זענען גאַנץ קלאָרע ווערטער און ווי דאַרפען נישט האָבען קיין פּירושים. דאָס וואָלט אָפּער געווען דאָ, ווען די קאָנסטיטוציע וואָלט געווען אַ קאָנסטיטוציע, און נישט — די וואָס קרינגט די פּעטש לאָמיר זעהן, וואָס עס טוט זיך מיט דעם אַרטיקעל 96 אין דער מעשיע אין דער פּראַקטיק.

אין דער פּראַקטיק ווערט דער אַרטיקעל 96 אַזוי אויסגעטייטשט, אַז די אָפיציעלע אמטען זענען צומרוטליך פאַר אַלעמען, אַ חיין יודען. מיר שטעלען דאָס פיסט אָהן גאַל און אָהן בושה־נישט, מיר רעדען זיך דערויף נישט קיין קריעה נאָר מיר שטעלען נאָכאַמאָל פעסט אַ פאַקט, וואָס איז אַלעמען בעקאַנט אַלס חות ולא יעבור.

אָפּער נישט בלויז אין דער פּראַקטיק לאָזט מען זיך אויס פון דער קאָנסטיטוציע און מען טרעט זי מיט די פיס, דאָס ווערט אויך געטון אמת נישט אין דער מעשיע, נאָר פון אַ נעווסען שטאַנדפּונקט נאָך ערגער און שטראָפּבאַרער. אַז אַ יוד גיט אָפּ אַ בומע צו אַ קאָנקורס אויף אַ מלוכה־פּאָסטען איז נישט בלויז דאָס, וואָס זיין בומע ווערט אָפּגעזאָגט, נאָר ה. פיפּוגיי בעאַמטע, וואָס זענען מסונה אויפ'ן קאָנקורס שטעלען אויהם אַזוי צוזאַמען, אַז עס זאָל לכתחלה אויסגעגלייך זיין דעם יוד אָנגענעהמען דעם פאַסטען. מען איז נישט בלויז יוצא דערמיט, וואָס מען גיט נישט דעם יוד דעם פאַסטען, נאָר מען ערלויבט אויהם אפילו נישט צו בעמיהען זיך דערוועגען. און דעם פאַל דערגעהט שוין דער צוגוזם בנוגע דער קאָנסטיטוציע בוז צום אַפּסיר. דאָ ווערט שוין די קאָנסטיטוציע געפּאַטשט מיט די בלויזע נאַקעטע פיסען. אַפילו קיין ווייסע הענדשעס בענוצט מען זיך נישט דערצו. און די בערוגונגען פון קאָנקורס ווערט למשל צוגעגעבען אַ קלענגענטע: דער פאַטשער מוז זיין פון דער פּוילישער נאַציאָנאַליטעט, הגם די קאָנסטיטוציע מאַכט נישט קיין אונטערשיד צווישען אַ פּאָלאַק און נישט־פּאָלאַק.

מיר זענען זיך גאַנץ אָפען טוהרה, אַז אַזאַלכע קאָנקורס־בערענגונגען זענען פאַר אונז בישוט אונפערשטענדלעך: דער פּראָסטער שכל וואָלט מחייב געווען אַלעמען ציוגאַלאָזען צום קאָנקורס, אָהן אונטער שיר, אַ פּאָלאַק צו נישט קיין פּאָלאַק, און שפּעטער ערשט בעם האַלטען אַזאַ קאָנקורס, זאָל מען אויסוועהלען אַ פּאָלאַק־קאַמאָלוק. עס איז אונז שווער צו פערשטעהן פאַרוואָס די דאָזיגע הערען ווילען אפילו אונז נישט געבען די מעגלעכקייט צו שטעלען זיך צום קאָנקורס. דערמיט וויל מען אַ פּנים ווייזען, אַז מען פרעגט נאָך דער קאָנסטיטוציע, ווי נאָך דעם קאָמער. אַזאַ צושטאַנד וואָס הערשט אויפן אַלגעמיין, מוז סוף כל סוף דערפיהרען דערצו, אַז אויך בנוגע אַנדערע בירגער זאָל זיך שאַפען די זעלבע בעעזהונגען. מען הויבט אָן מיט יודען און מען ענדיגט מיט די גרופּען, וואָס שטעהען פינדליך צו דער רעגירונגער גרופּע.

אַזוי איז שטענדיג, ווען אַ קאָנסטיטוציע ווערט אויסגעפּאַטשט.

ד"ר וו. בערקעלהאָמער.

יודישע נייעס.

טרויעריגער סוף פון אַ יודישן רעכען־מייסטער

כורבאַנעשט (יטא) דער יודישער רעכען־מייסטער מאָריץ פּראַנקעל, וועלכער האָט זיך זייער צייט ערוואָרבען אַ שם אַ דאַנק זיינע אַנגעוועגלוכע רעכען־פעהיגקייטען, האָט זיך אויצט געווענדעט מיט אַ בוטע אין חוגען מושב־זקנים, מען זאָל אויהם אָנגעמען אַלס תושב, ווייל ער האָט פערלוירען זיין בוז־אויצטיגען בעשיו דענעם פּאַסטען פון מאַגאַזינער און האָט נישט קיין מיטלען צום לעבען. מאָריץ פּראַנקעל איז אַלס 10־יעריגער וואַנדערער קינד אויפגעגענומען געוואָרען דורכ'ן מיזער פּראַנץ יאָזעף און אַנדערע קינדער און האָט אויך געמאַכט אַ ערפאָלגרייכען מודעה אויפ'ן אַמערוקע.

צוזעמענפאַהר פון שול־אָרגאַניזאַציעס אויף וואַליו

לוצק (יטא) די שול־אין דאָ פאַרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע יודישע שול־אָרגאַניזאַציעס פון וואָלינער דאַיאָן מיט'ן צווק צו פערשטאַרקען די אַרבייט פון צשטער און אינטערעסענען אַ גרויסע אַקציע פאַר די עקזיסטענץ רעגערע שולען אין וואָלין.

די פערליכע עפענונג פון צוזאַמענפאָהר איז פאָרגעקומען אין שטאָט־ראַט, אויסער אַ ריזיגע זעזלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס האָט זיך אין צוזאַמענפאָהר בעטייליגט מצד דער צענטראַלער שול־אָרגאַניזאַציע ה' ב. סאַבאָטשנסקי.

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

אויף איין יוד אין פּוילן, וואָס האָט פּרנסה זענען דאָ צוויי־דריי יודען אָהן בעשעפטיגונג

די רעדע פון דעפּ. גרינבוים אויף דער מאַנטאָג'דיגער זיצונג אין סיים

אין דער מאַנטאָג'דיגער בודזשעט־דעבאַטע אין סיים האָט דעפּ. גרינבוים געהאַלטען פאָלגענדע רעדע וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די אָפּאָזיציע האָט זיך אין דער בודזשעט־קאָמיסיע געפונען אין אַ זעהר מראַגישער לאַגע. זי האָט געטעטיגט אויף דער אויפבלאָזונג פון בודזשעט אין מראָי דעם האָבען מיר בעקומען אַ בודזשעט מיט פערגרעסערטע הכנסות און הוצאות. די לינקע אָפּאָזיציע האָט נישט קיין דרעסטקייט צו רוהרען דעם בודזשעט אויף דעם אָרט, וואו מען קאָן אויהם רוהרען, נישט שטעלענדיג אין געפאַהר די אינטערעסען פון דער מלוכה און פון דער געזעלשאַפט. דער דאָזיגער פּאַראַדאָקסאַלער מצב פון דער אָפּאָזיציע ווערט אויסגענוצט דורך דער רעגירונגס־פּאַרטיי און דורך דער רעגירונג, אָבער קודם כל אין דער יוד דאָ דערביי די פּברה. דער יודישער פאָרשטעהער אין דער בודזשעט־קאָמיסיע טראָגט אַרײַן אַ פאָרשלאָג צו פערקלענערען דעם אומזיצ־שטייער אויף 50 פּראָצענט, און די קאָמיסיע פערגרעסערט אויהם אויף 25 פּראָצ. דער הויכער אומזיצ־שטייער איז פאַ אונז נישט אַזוי ווייט שרעקליך ווי דער אופן, ווי אַזוי ער ווערט אינגקאָרט. יעדעס יאָהר פערגעט דער דאָזיגער שטייער אַ גאַנץ הויפּשען עדר אַ'ערך פון מיליאָן זל., און דערביי האָבען מיר אַרײַנגעטראָגען אַ דעזאָליציע נישט אינצאַמאָהנען משהר, ווי עס איז פּרעלימינאַרט. אין אויהר, מיינע הערן, האָט עס אָפּגעוואָרפען. דער עדר איז נאָר אַ רעזילטאַט פון בעפעהל, וואָס די צענטראַלע האָט אַרויסגעגעבען בעם פאַנאַנצשטיער־דעפּאַרטאַמענט דעם שטייער צווישען דער אַנדערער שטייער־מאַרק איז אַ זעהר לאַנגזאַמער, און פאַר אַזאַ פאַרגעגט ער נישט קיין פּלעצ נאָר אויבער בלויז דער אונערלויכער מאַרק, אָבער דאָ ווערט די מלאכה, די קלענ־אינדוסטריע און דער יודישער האַנדעל פון אַלע זייטען אַטאַקירט, אַרומגערינגעלט און אַרויסגעשמייסען.

די קאָפּאָפּראַמוועזען, די מאָנאָפּאָלען, דער עטאַטיזמוס, די קאָנקורענץ פון די נייע פּוילישע שולכמען, וואָס נעמען זיך צום האַנדעל זענען פערזאָהן מיט דער השחה פון דער רעגירונג, און דאָס דערפיהרט דערצו, אַז מיר זאָלען זיך נישט קעגען דערהאַלטען אויפ'ן אינערלויכען מאַרק. מען קאָן האַלטען, אַז דאָס איז אַן אָנגעפערמעדלוכער פּראָצעס, מען מוז אָבער זען, אַז די רעגירונג זאָרגט זיך נישט אַבסאָלוט וועגען זורל פון די שולכמען, וואָס ווערען דורך דעם דאָזיגען פּראָצעס אַרויסגעשמייסען פון זייערע בוז אינטיגע עקאָנאָמישע פּלאַצעבקעס, און עס גהט דאָך וועגען הונדערט־טויזענדער נפשות. וואָס זאָל מיט זיי ווערען? יעדעס יאָהר שטעלען מיר די דאָזיגע פראַגע, און קיין ענטפער בעקומען מיר נישט דערויף. פאַר די דאָזיגע מאַסען דאַרף מען עפּעגען נעע וועגען פון פערזינסט, אָבער דערווייל טיט מען אַליין דער וועלט, אַז דער ציטרוט צו די נייע אַרבייטס־וואַרשטאַטען זאָל פאַר זיי פערשטעלט ווערען.

די שטייערן, וואָס מיר צאָהלען קומען נישט צוריק צו אונז אין דער פאָרם פון שכירות פאַר בעאַמטע, און אַפילו ניט אין דער פאָרם פון קרעדיט. די יודישע זעלבסטהילף האַלט זיך נאָר אַ דאָנק דער שטיצע פון אַמעריקע. דאָס געזעץ אין אויך נישט פאַר אונז, פערקעהרט עס פערשטאַרקט נאָך דעם פּראָצעס פון אַרויסשמיסען, ווי למשל: אָם אונדזיס־טריע־געזעץ. מען דאַרף נעהמען אין אַכט די ספּעצופּישע בערענונגען פון דער יודישער עקזיסטענץ. איך בין איבערצייגט, אַז איהר וועט נישט פאַרלאָרען קיין עקזאַמענס פון אַלטע בעל מלאכות, און אויהר וועט זיי לאָזען בעם דער אַדער שטעדונג. די וואָס האָבען נישט דורכגעמאַכט קיין מיטטעלעקזאַמען האָבען נישט קיין רעכט צו פאַרלאַנגען, און וואָס עס זיין דער רעזולטאַט! אַז צעהנטער טייל פון דאָזיגע אויסשטאַרבענדיגע בעל מלאכות וועלען נישט קאָנען האַלטען קיין לערנינגלעך, און אַז די יודישע מלאכה וועט זיך נישט קאָנען גענעהמען אין אַלט די יודישע בעזעצונגען פון דער יודישער עקזיסטענץ. איך בין איבערצייגט, אַז איהר וועט נישט פאַרלאָרען קיין עקזאַמענס פון אַלטע בעל מלאכות, און אויהר וועט זיי לאָזען בעם דער אַדער שטעדונג. די וואָס האָבען נישט דורכגעמאַכט קיין מיטטעלעקזאַמען האָבען נישט קיין רעכט צו האַלטען לערנינגען, און וואָס עס זיין דער רעזולטאַט! אַז צעהנטער טייל פון דאָזיגע אויסשטאַרבענדיגע בעל מלאכות וועלען נישט קאָנען האַלטען קיין לערנינגלעך, און אַז די יודישע מלאכה וועט זיך נישט קאָנען גענעהמען אין אַלט די יודישע בעזעצונגען פון דער יודישער עקזיסטענץ. מען דאַרף נעהמען אין אַכט די ספּעצופּישע בערענונגען פון דער יודישער עקזיסטענץ. איך בין איבערצייגט, אַז איהר וועט נישט פאַרלאָרען קיין עקזאַמענס פון אַלטע בעל מלאכות, און איהר וועט זיי לאָזען בעם דער אַדער שטעדונג. די וואָס האָבען נישט דורכגעמאַכט קיין מיטטעלעקזאַמען האָבען נישט קיין רעכט צו האַלטען לערנינגען, און וואָס עס זיין דער רעזולטאַט! אַז צעהנטער טייל פון די

לאדז
4.פעברואר 1930
זון-אויפגאנג: 7.16
זון-אונטערגאנג: 4.25
מיטוואך, ד׳ שבט תר״ץ פ׳ בא

טאג-בראניק

בודזשעט-דעבאטען אין שטאט-ראט

(ב) די בודזשעט-זיצונגען פון לאדזער שטאט-ראט וועלען פארקומען דעם קומענדיגען דינסטאג און דאנערשטאג. דער סעניארען-קאנווענט וועט בעשטימען אַ גענעראל-רעדנער און די צייט פון די רעדעס פון די פראקציע-פארשטעהער. פרעזידענט זשעמיענצקי וועט האַלטען אַנ׳עקספאזע.

די לוסטראציע אין מאגיסטראט דויערט נאך

(זז) די לוסטראציע אין לאדזער מאגיסטראט דויערט שוין 6 וואכען. איצט ווערט לוסטרירט די ווירטשאפטס-אפטיילונג. גרויס אויפמערקזאמקייט ווערט געשאנקען דעם אופן פון דורכפיהרען קאנקורסען אויף שטאטישע ארבייטען.

„וויזא״

אין לאדזער פרויען-פעראיין „וויזא״ (פזשעיאזד 2) וועט היינט אוועגד האַלטען אַ רעפעראט ד״ר ש. קאלקיער א. ר. ט.: די „פינאנציעלע יסודות פון א״י-אויפבוי״.

בירגער-קאמיטעט צו העלפען די אַרימסטע איז לאדז

הויבט שויז אן ארבייטען

(:) אונטער׳ן פארזיץ פון וואישווארא יאשטשאלט און מאגטאג אוועגד פארגעקומען אן וואישוואדזטוש בנין די אר גאנזור-זיצונג פון בירגער-קאמיטעט צו העלפען די ארבייטסלאזע אין לאדז.

דער וויצע-וואישוואדע ד״ר רוזשנוצקי האט רעפערירט די פראגע וועגן העלפען די ארימסטע שולטען פון דער הונגער בעפעלקערונג, וואס צו אויהר דינסט עס שטעלען זיך פארשטעהער פון דער רעגירונג, גוויסטלוקע, אונרוהסריע, ראנדעל, לאנדווירטשאפט, פראפעסיאנעלע ארגאנזאציעס, געזעלשאפטלוקע פעראינען און געזעלשאפטלוקע מוער.

דער בירגער-קאמיטעט בעשטעהט פון א פרעזידיום און סעקציעס פאר ארגאנזאציע, פינאנצן, זאמעל, ווירטשאפטס און הילפגעבונג. אנגעלעגענהייטן, וויז אויך א פרוען-קאמיטעט.

אין פרעזידיום זענען ארייגן דער וואישווארע יאשטשאלט אלס פארזיצער, בוסקופ מומיעגיצקי, שול-קוראטאר נאדאמסקי און דער שטאט-ראט פרעזעס האלצגרעבער אלס וויצע-פארזיצער און אונזערע געזעלשאפטלוקע מוער.

אין דער ארגאנזור-סעקציע זענען פערטרעטען פרעזידענט זשעמיענצקי, סטאראסטא רוסטאלעוויטש א. א.

אין דער סעקציע פאר זאמעל-אנגעלעגענהייטען אין ארייגן דער פרעזעס פון דער פינאנץ-קאמער ה׳ טאווארניצקי, דור. וואלטשונסקי א. א.

בראש פון דער ווירטשאפטס-סעקציע, וואס וועט זיך פערנעמען מיט דער פערטיילונג פון די צוזאמענזאמעלטע געלדער, שטעהען נאטשעלניק וואישוואדסקי אויס דור. בילסקי.

די סעקציעס הויבען שוין ארבייטען.

פון האנדעלס-געריכט

אַקציען-געזעלשאפט „טרעש-טשאנסקי און גליקסמאן״ בעט א „נאדזער״

די אַקציען-געזעלשאפט „טרעשטשאנסקי, גליקסמאן און שותפים״ האט ארייגגעטראגען אין לאדזער האנדעלס-געריכט אַ בעטע וועגן בעשטימען אויהר אַ „נאדזער״. די פירמע עקזיסטירט שוין 28 יאהר, בעזיצט אויפגעגעם קאפיטאל אויף אַ סך פון 170 טויזענד זל., סוחרים זענען שולדיג דער פירמע 260.000 זל., די מאשינען זענען ווערט 325000 זל.

ווייטערדיגע „נאדזערע״

אַ בעטע וועגן אַ „נאדזער״ האט אויך דערלאנגט די פירמע אברהם איצקאָוויטש, וועלכער בעזיצט אַ פאבריק פון מעקסטיל-סחורות אויף לעשנא 3.

— דאס געריכט האט אָפּגעזאָגט צו בעשטימען אַ „נאדזער״ פאר דער בעזיצער, פון דער רעגירונג, גוויסטלוקע, אונרוהסריע, ראנדעל, לאנדווירטשאפט, פראפעסיאנעלע ארגאנזאציעס, געזעלשאפטלוקע פעראינען און געזעלשאפטלוקע מוער.

דער בירגער-קאמיטעט בעשטעהט פון אַ פרעזידיום און סעקציעס פאר ארגאנזאציע, פינאנצן, זאמעל, ווירטשאפטס און הילפגעבונג-אנגעלעגענהייטן, וויז אויך אַ פרוען-קאמיטעט.

אין פרעזידיום זענען ארייגן דער וואישווארע יאשטשאלט אלס פארזיצער, בוסקופ מומיעגיצקי, שול-קוראטאר נאדאמסקי און דער שטאט-ראט פרעזעס האלצגרעבער אלס וויצע-פארזיצער און אונזערע געזעלשאפטלוקע מוער.

אין דער ארגאנזור-סעקציע זענען פערטרעטען פרעזידענט זשעמיענצקי, סטאראסטא רוסטאלעוויטש א. א.

אין דער סעקציע פאר זאמעל-אנגעלעגענהייטען אין ארייגן דער פרעזעס פון דער פינאנץ-קאמער ה׳ טאווארניצקי, דור. וואלטשונסקי א. א.

בראש פון דער ווירטשאפטס-סעקציע, וואס וועט זיך פערנעמען מיט דער פערטיילונג פון די צוזאמענזאמעלטע געלדער, שטעהען נאטשעלניק וואישוואדסקי אויס דור. בילסקי.

די סעקציעס הויבען שוין ארבייטען.

אין דריי שורות

לאדזער נייעס בקיצור

די היינטיגע וואך זענען אין 60 פאבריקען בעשעפטיגט 63,000 ארבייטער.

* * *

דער בירגער-קאמיטעט צו העלפען ארבייטסלאזע לאזט ארויס אנאויפרוף צו דער בעפעלקערונג.

* * *

ביז׳ן 28 פעברואר דארף געצאהלט ווערען די ערשטע ראטע לאקאל-שטייער פאר 1930, און 4-טע ראטע פון הייזער.

* * *

די טעג ווערען געעפענט ווערען אַ שטאטישע קינדער-היים פאר זיבעטשע קינדער.

לאדזערקאמערא-טעאטער
„ארדט״
אַלעצ 1-טער מאי 2
מריהער ענגלישער זאל
קינסטלערישער לייטער: משה בראדערזאָן
דירעקציע: יוסף סטרוגאטש.
קאסאפיזיער: דוד בייגעלמאן.
קאנטראלסטער: נתן רייכענבערג.
היינט, מיטוואך 9.30 אוועגד
1 פארשטעלונג
ווערט געשפילט
חי געלעבט
18 שלאגער נומערן.
הנחה בילעטן זענען היינט גילטיג.
מארגען דאנערשטאג, 9.30 אוו.
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
בילעטען פון 1.00 — 3.00 זלאטיס
בילעטען צו בעקומען אין זער קאסע פון טעאטער יעדן טאג פון 1—11 אין פון 5 נ״מ

רעגיסטראציע אויף ווינטער-שטיצע פאר ארבייטסלאזע

ביז 5 פעברואר

K, L, Ł
מארגען, דאנערשטאג —
M, N, O

הייגט, מיטוואך דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען געגאסען פון דער ווינטער-שטיצע פאר׳ן חודש יאנואר און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט —

1 מיליארד, 239 מיליאן זל. בעטרעפט די ווערט פון די הייזער

איז דער לאדזער וואיעוואדזטווע

לויט אַ סטאטיסטיק פון דער לאדזער אָפּטיילונג פון אַנשטאלט פאר געגעזעטצונגער פערזיכערונג, און וועלכער אַלע הייזער (אַ חיי די גרעסטע אינדוסטריע-געבייודעס) מיזען אָפּלגאַטאָרישן זיין פערזיכערט — בעטרעפט די ווערט פון אַלע הייזער אין דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע 1 מיליארד 239 מיליאן זל.

בלויז אין לאדז, קאליש, פיעטרקאָו, פאביאניץ און מאמאשאָוו זענען פאר האן 66,284 הייזער, וואס זענען אָפּגעשאצט אויף אַ סומע פון 669,226000 זל.

אין דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע זענען פאראהן 4557 געבעט-הייזער פון פערשידענע אמונות.

ראדיא פראגראם

מיטוואך, 5 פעברואר

וואַרשאַ, (1412)
13.10—12.05 גראמאפאן פליטען-מוזיק
16.45—17.15 „ „ „
18.45—17.45 נאכמיטאג-קאנצערט (אָפּערן-מוזיק)
19.25 גראמאפאן פליטען-מוזיק
22.15—20.15 פראנצויזישער אָוועד (קאנצערט)
22.15 ספארט-בעריכט
22.35 לעצטע נייעס
—23 טאנץ-מוזיק פון האטעל „בריסטאל״

פוזיען (335)
—14 בערזען-בעריכט
18.45—17.45 אַ מעשה איבעראשונגען
22—20.30 לייכטע מוזיק
—22 לעצטע נייעס, ספארט-בעריכט
24—22.45 טאנץ-מוזיק פון רעסטאָראן „קארלטאָן״

ווילנאַ (385)
16.15 טראנסמיסיע פון אויסלענדישע סטאנציעס
18.45—17.15 נאכמיטאג-קאנצערט
19.05 „דאס אורטייל״ (אויפפיהרונג)

אויסלענדישער ראדיא-פראגראם

קעניגסוואוסטערהויזען, (1635)
—20 קאנצערט פון פראנצויזישער מוזיק

האמבורג, (372)
—20 „פראנצויזען איבער פראנצויזען״ (קאנצערט)

פראג, (487)
—20 קאנצערט (פראנצויזישע מוזיק)

וויען (516)
—20 קאנצערט (פראנצויזישע מוזיק)

הילפערסום, (1875)
19.41 קאנצערט

קאָפּענהאגען (1153)
22.15 קאנצערט

מאילאנד, (501)
20.30 „לא טראוויאטא״ (אָפּער)

מאדריד, (424)
—23 קאנצערט

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט״

פיש-הורטאוויניק

בעשטראפט פאר ליבוועד

(§) פאר די ניי-יאהר-חגאות האט די לאדזער שטאט-סטאראסטווע בעשטימט מאקסימאל-פריזען אויף אלע לעבענסמיטלען, דערונטער אויך אויף פיש. לויט דער פעראָרדנונג האט אַ קילאָ קליינע פיש, וואס איז בעשטימט פאר דער ארימער בעפעלקערונג, געדאַרפט קאָסטען 1,70 זל. אין הורט-פערקויף, אַ קאָנטראָל-קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט, אַז דער פיש-הורטאוויניק יואל לובאָכינסקי האט ערב חגא אינגאַנצען נישט גיוואָלט פערקויפען די דעטאַליס-טען-פישערס קיין פיש, נאָר ער האט אַליין פערקויפט די פיש צו העכערע פרייזען. ה׳ לובאָכינסקי איז דערפאר פער׳משפט געוואָרען אויף 30 טעג אַרעסט אָדער 1500 זל. שטראָף.

נאכמי-ריזשורען אין די אפטייכען.

אַ-מאַניעוויטש, פאביאניצער 50; לאַגרזונסקי, פעטרעקאָווער 164; סאלעוויטש, פושעיאזר 19; רעמביעלינסקי אַנדזשעיאַ 26; זונרעלעוויטש, פעטרו, פאוער 25; קאספערעקעוויטש, זגערזשע

וויכטיגע נייעס פאר קאנסערוועטיוען-ליבהאבער

מיר איילען מיטצוטיילען די געערטע לעזער, אַז נאָך אַנ׳איבערייס פון 16 יאָהר וועט זיך אינגיכען בעוויזען אין פערקויף די בעריהמטע פיש- און שפּראָטען-קאָנסערוועען פון דער אָריגינעלער ריגער מאַרקע. די מבינים געדענקען נאָך גוט פון די אַמאָליגע צייטען דעם ערשטקלאַסיגען מין פון די געשמאַקע ריגער שפּראָטען פון דער קאָנסערוועען-פאַבריק „ל. וו. געגינגער״, וועלכע איז בעקאַנט אויף דער גאַנצער וועלט.

פערשמייעטע לאדזער בירגער

לאזען איבער בייטלען געלד אויפ׳ן טראַמוויי

(§) פערשמייעטע לאדזער איינוואָנער האָבען אין יאָנואַר פערגעסען אויף די טראַמווייען: 8 ביכער, 2 פאָטאָפּילץ-קאַפּעלושען, 8 פּאָר הענטשקעס, 9 שירעמס, 1 פעקעל, 5 דאַמען-טאַשען, 1 פאָק-פּלאַשטשל, 1 לעדערנע טעקע, פלאַן פון אַ ברונעם פאַר „פּאָלעשיע״, ספּרוזשינע פון אַ גראַמאָפאָן, 2 שירצען אָפּצונעמען אין ביוראָ טראַמוואַיאָ וואַ-גאַס 6.

פאליציאנטען דארפען זייך טאקטיש און ליבעראל

ביים רעגולירן דעם גאַס-פערקעהר

(§) אין דער וואַרים-שטיב פון דער רעזערוו-פאָליציי (קילינסקי-גאַס 152) איז געכטען פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ספּעציעלער פאָליציישער אָפּטיילונג פאַר׳ן גאַסען-פערקעהר. סטאַראָסטע דיכטאַלעוויטש וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין דער פייערונג האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו רעגולירען דעם גאַסען-פערקעהר. דער אָפּטיילונג פאַר׳ן גאַסען-פערקעהר, האָט געזאָגט דער סטאַראָסטע, ווערט איבערגעוויזען די פונקציע אַכטונג צוגעבען איבער די שילדען און קיאָסקען. ביים רעגולירען די אַלע אנגעלעגענהייטען ווערט די פאָליציי געבעטען ליבעראַל זיך צו בעציהען צו די בירגער און זיי בשום אופן נישט רוגיניערען. בכלל האָט ער אָפּעלירט צו די פאָליציאַנטען, אַז זיי זאָלען זיך בעגעהען טאַקטיש ביים רעגולירען דעם גאַסען-פערקעהר.

די געהיימנישען פון דער רויטער ווילע

שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבן.

(41-טע פאָרטזעצונג)

ער האָט אויפגעפּעגט די טור, זיך אַרומגעקוקט און בעמערקט אַ גרויסען פלוט-פּלאַץ אין דער מיט פּאַרלאַנג.

סטראַנסקי איז צוגעשפּרונגען, מיט אַזוי בעוואָגונג אַראָפּ געשלעדערט אַלע קושעלעך פון דער קאַנאַפּע, און דאָ האָט זיך פאַר זיינע אויגען פאַרגעשטעלט אַ מורא׳דיג בילד.

אויף דער לענג פון דער קאַנאַפּע זענען געלעגען אויסגעצויגען אונגער געבען דעם אַרדערן, זנומש און די פרוי סאַפּיר מיט שוואַכע סימנים פון לעבען.

ער האָט זיי בוגר אונטערזוכט און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זיי זשיפּישן נאָר קוים. מען האָט געראַרפט דיפען וואָס שנעלער הילף.

ער האָט געטראַכט וואָס צו טון, צי ער וועט קאָנען זיי אַלזאַ דאַטעווען, אָדער נאָר לויפען נאָך אַ דאָקטאָר. דערווייל איז ער שנעל אַרויף צו זיך און צומער, גענומען אַלע נייטיגע זאַכען, פערשודענע טראָפּנס, האַנדטוכער, פּערפומען און קאָלאָנסקע וואַסער. ווי יעדער בעסערער געהיים-אַגענט, האָט זיך סטראַנסקי אַ פּוסעל אָרישעלע מיט דער מעדיצין און דער מעדיצינישער הגיגנע.

עטליכע מינוטען זענען פאַרבייגעגאַנגען אין אויהם געלעגען זיי בוגרע אָפּצוראַטעווען.

— בערוהיגט אייך — האָט ער צו זיי געזאָגט — אויהר מאַכט זיין גאַנץ רוהיג, אויך בין דאָ מיט אייך צוזאַמען.

אַ צווייטער האָט ער זיך געפאַרט אַרום זיי, פסרד

— יאָ, איך ווייס, דאָס האָט אַר ערמאָרדעט טעמפּעל-האָפּ׳ן.

— ווער האָט אייך געזאָגט — האָט זי אויסגעשריגען.

— דאָס איז נישט וויכטיג. יעצט געהט אַם וועגען אייך. דערווייל דאַרף מען דאָס סקאַנדאַל פערשווייגען און נאָך אַ ווייל ווארטען. אויהר וועט בוסלעכווייז קומען צו זיך אין וועט פולקאָם געזונד ווערען... און צו אַזוי, צו מור און מיין פרייד זינטמש, קאָנט אויהר האָבען פולשמענדיגען צופרי.

— ווער איז דאָס זינטש?

— דאָס איז אַר — האָט סטראַנסקי געענטפערט — מיין נאָמען איז סטראַנסקי. מיר זענען בוידעך צוזאַמען געגאַנגען, וואָס שטעהען צו אייער דיספּאָזיציע.

— אָ, גרויסער נאָט! — האָט פרוי סאַפּיר אַ געשריי געטון.

— אויהר זעהט אַלזאַ, דאָס איז אויהר געפיגט זיך אין זיי׳כערע הענד. אויהר דאַרפט זיך נישט שרעקען. מיר וועלען זיך שוין מיט דער גאַנצער זאַך פערנעהמען און מיר וועלען פאַר אייך נקמה נעהמען.

זינטש האָט אונאויפהערלוך געקרעכצט אויפ׳ן גאַנצען קול.

— וואָס טוט דיר ווה — האָט סטראַנסקי געפרעגט.

— דאָס האָט מיך די ווילדע חיה אַזוי צו׳מיט׳ט — האָט זינטש, זופּגענדיג געענטפערט.

ער האָט אויהם שטיל, מיט די לעצטע כחות, דערצעהלט וועגען דעם קאַסטן, וואָס ער האָט געפיהרט מיט דאַרטמאַנ׳ען.

— ער האָט זיך געמוזט גוט פערזעהען — האָט סטראַנסקי בעמערקט.

דערנאָך האָט ער זיך געוואָנדערט צו דער פרוי סאַפּיר, וועלכע איז געזעסען אויף דער סאָפע.

— הע, הע! — האָט ער געזאָגט — אויהר דאַרפט אייך אויפשטעלען דעם קאָלנער, מאַראַם. סענער דאַרפט דאָך גיט זעהען די פינגער-צייכען אויף אייער האַלז. דאָס וועט דאָך אייך באַלד פערראַטען...

— יאָ, ער האָט מיך געוואָלט דערשטיקען — האָט זי צוגעגעבען.

— אין אייער קלייד... מען קאָן טאַקע זעהען, אַז ער איז געווען צו אייך זעהר פונהלבאַר... דאָס, וואָס אַ שווגער איז אין גוטע בעציהונגען מיט אויהר אונדעס. טוט נאָרנישט. שנטשלדיגט, וואָס איך מאַך אייך דערויף אויפמערקזאַם, נאָר דאָס איז מיין עצה, וואָס איך גיב אייך אויף דער צו׳קונפט.

סטראַנסקי איז אַרייגעקראָכען אין זיין ראָל. עס האָט זיך אין אויהר דערוועקט דער געהיים-אַגענט. ער האָט געמוזט פאָרשען, ער האָט געמוזט פרעגען...

פרוי סאַפּיר האָט זיך געפיהלט זעהר שוואַך. זי האָט אָבער גאָרנישט געענטפערט אויף די פראַגען, וואָס סטראַנסקי האָט געשטעלט. זי איז געבליבען שמיל.

אפשר וועט אויהר זיך אַ ביסעל אַרומוואַשען, דאָ האָט אויהר אַ האַנדטוך — האָט סטראַנסקי זיך צו אויהר געוואָנדט. אויהר קאָנט דאָך אַזוי פון דאָ נישט אַרויסגעהן, עס פּאַסט דאָך נישט, אַז אויהר זאָלט אין אַזאַ צושטאַנד אַהיים-געהן. דערווייל מוז דאָס אַלץ, וואָס דאָ האָט פּאַסירט געראַטען ווערען בסוד. מען מאַך זיך פאַר קיינעם נישט פערראַטען לטובת דער זאַך. אויהר וואָלט דערמיט זעהר אַ סך פעלוירען. גענוג, אַז אין עטלעכע טעג אַרום וועט ישוו׳ס האַרטמאַנ׳ען.

פרוי סאַפּיר האָט אויסגעהאָרכט מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט. זי האָט געבראַכט אויהר טואַלעט. און אָרדענונג פערראָכט די האָר, אָנגעטון דעם קאַבעלויס, אַזוי דאָס מען האָט גאָרנישט דערקענט, אַז מיט עטלעכע שעה צוריק, האָט זי זיך געפיגען אין אַזאַ געפעהרלעכען צושטאַנד.

(דאָס ווייטערע קומט)

דעם אונטערגעהענדען לאדזער סוחר'טום וואַרט אַ הונגער־טויט

פון דעם גרויסען פאַבריקאַנט ביז דעם קלענסטען אַרבייטער דראהט אַ פערניכטענדער חורבן, אויב די רעגירונג וועט ניט קומען צו הילף

גרויסע סוחרים־קאַנפערענץ אויף פיעטריקאַווער 10

לויט דער אינציאַטיוו פון עטלעכע סוחרים־אינדוסטריעלן אין פאַבריקאַנטן פאַר פאַבריקאַנטן (פעטריקאָווער 10) איז צוגעגאַנגען פון אַלע לאַדזער סוחרישע אָרגאַניזאַציעס מיט'ן צול אַרומצוגעדען די אָנגעוויהטאַנטע פראַגען פון דער לאַדזער האַנדעלשאַפט. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך, אַ הויז פעטריקאָווער 10, בעטייליגט פאַרשידענע פון סוחרים־פאַראיין פעטריקאָווער 73, פערטרעטער פון דעמאַלוסטען פאַר אין (פעטריקאָווער 69), דעלעגאַטען און פון קלענהענדלער פאַראיין (אַגראַראַ 10).

פרעזעס ע. האַמבורסקי עפענט די קאָנפערענץ און גיט אויבער דאָס וואָרט עס דיר. ד"ר מעסינגער, וועלכער פאַרטרעטירט די שווערע ווירטשאַפטלעכע סיטואַציע, וועלכע פערשאַרפט זיך פון טאָג צו טאָג און קיין אויסזיכטן אויף פערבעסערונג זענען לעת־עתה ניט שטאַ. ד"ר מעסינגער וויזט אָן, אַז דער ציל פון דער קאָנפערענץ איז מיט גרייטמאַכונג מוטלען צו געפינען דעם אויסגאַנג פון דער לאַגע, אַגערעש וועט אויסשטעלן זיין אויסצוטרעטן.

די גרויזאַמע סאַטאַסטראָפע, וואָס רוקט אַז אויפ'ן סוחרטום

פון צווישען וועלכען עס זענען שוין געפאַלען אַ סך קרבנות פון קריזיס.

אויבער דעם רעפעראַט עפענט זיך אַ דיסקוסיע.

דער וויצע־פרעזעס פון פעטריקאָווער 73, ה' מיעטשיסלאַוו הערץ וויזט אָן, אַז די ווירטשאַפטלעכע אין גאַנץ אויראָפּאַ אין אַצט חולה־מסוכן, בעזונדערס שווער איז דער ווירטשאַפטלעכער מצב אין פוילען און צום שאַרפסטען קומט דער קריזיס צום אויסדרוק אין דעם אינדוסטריעלען אין האַנדלענדיגען לאַנד. ער מיינט אָבער, אַז מיט'ן מאָמענט ווען די פרוזען פון די לאַנד־פראָדוקטען ווע־לען שטיינען און די רעגירונג וועט זיך עטוואָס צונויפנעמען צו דער פעבעסערונג פון דער ווירטשאַפטלעכער סיטואַציע, וועט אין אַלגעמיינעם) האַנדעל ארייגרעטען אַ צייט פון ריוח און אויפלעבונג. איצט געפינט זיך דער האַנדעל און די אינדוסטריע אין לאַדז

ווי איז דער צייט פון אַ שרעק־ליכער שרפה,

וועלכע מען מוז לעשען פאַר יעדען פריץ.

דאַטמאַן אונזש. נ. פראַשקער האַלט, אַז אויב דער מצב פון אַלגעמיינעם סוחרים־שטאַנד איז שווער, איז עס זעהר מרויערונג בײַ די יודישע סוחרים, אויף וועלכע עס ווערען אַרויפגעלעגט שווערע שטייער־לאַסטען געניסען צום וויגן צונגסטען פון בילוגען קרעדיט, לעדען פון פל־ערלעי שוקאַנעס און ווערען בלעס שמיפּמוטעריש בעהאַנדעלט פון די סחרים, בײַ וועלכע עס ליגט איינגעטליך דער שלוסעל צום וואוילזיין פון דער האַנדעלס־וועלט. דאַטמ. פראַשקער קומט צום אויספיהר, אַז עס איז אַ געבאָט פון דער שעה

צוזאַמענרופען אַ גרויסע קאָנפערענץ פון סוחרים

פון דער גאַנצער לאַדזער וואַיוואָדזטווע, פרי איינמאָל פאַר אַלעמאָל אָנצוגעמען אַנ'ענטשיידענדע שטעלונג: וואָס מען מוז טון, וואו איז דער אויסוועג און וואָס מען מוז טון צו, פרי די קאָמפּעטענטע סחרים צו צוזאַמענגעהאַלטן זיך צו אַ אַנזער געשרי און אַזוי קומען צו הילף? וואָרום אַצט, האַלט שוין נישט בלויז בײַ אַ שווערער לאַגע, נאָר בײַ אַנ'אונאויפהיילבאַרע חולאת. יודישע געשעפטען פערמאַגען זיך בסדר.

דער הורבן איז אונבעשריבליך,

קיין רענטגענגס־פאַסטעגס קאָנען די פערזאָנען אַרומטאָן יודישע סוחרים נישט בעקומען, אַנערערע פרנסה־קוואַלען זענען פערשטאָפּט. קומט בטילא אויס, אַז דעם אַנטערגעהענדען יודישען סוחר וואַרט אַ הונגער־טויט. אַ גרויסע סוחרים־קאָנפערענץ פון פיל שטעט, מיט דער פעטיזיאָנירונג פון יודישע רעפּוטאַציעס וועט בלויז פסק זיין דער האַמער, וואָס וועט אָנקלאַפּען און די פערשלאָסענע האַרץ־טירלעך פון אונזערע מיניסטאָרען.

ה' י. ל. מאַרגולים שטעלט פאָר די גרויזאַמע לאַגע פון סוחרטום דורך אַ שילדערונג פון דער פערצווייפעלטער סיטואַציע פון די פאַבריק־בראַנזשע. וועלכע אין שטענדיגן געוועזן אינזען־פעסט און האָט פון פאַבריקאַטן קטנמאָל נישט געוואוסט. הענט און דערפאָרען אונטער די פיס זעהר וואַקעלדיג.

הילף איז דרינגענד,

אויב נישט וועט אונגיכען נישט זיין וועטען צו העלפען!

ה' מאַקס גאַרדאָן, אָנווייזענדיג אויף די גרויליגע פאָלגען פון הערשענדען קריזיס זאָגט, אַז דער גרויסער פוילישער אינדוסטריע־צענטער לאָדז שטעהט איצט פאַר אַזאַ פערנעכטענדער קאַטאַסטראָפע. אַז עס דראָהט אַ גרויזאַמע לאַגע פאַר אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, אָנהויבענדיג

פון גרויסען פאַבריקאַנט ביז אַרבייטער

ה' גאַרדאָן שלאָגט פאָר צוזאַמענצורופען אַ גרויסע קאָנפערענץ מיט'ן צול צו לאָזען הערען דעם פערצווייפעלטען הילפס־רוף פון דעם אונטערגעהענדען סוחר'טום.

דער הורבן פון פעטריקאָווער 73 ערקלערט, אַז דער יאָמער פון די אונטערגעהענדיגע סוחרים הערט זיך איצט נישט בלויז פון דעם מוטעלשטאַנד, נאָר אויך פון די גרויסע סוחרים. אויב עס זענען אַרומטאָן יודישע סוחרים נישט בעקומען, אַנדערע פרנסה־קוואַלען זענען פערשטאָפּט. קומט בטילא אויס, אַז דעם אונטערגעהענדען יודישען סוחר וואַרט אַ הונגער־טויט. אַ גרויסע סוחרים־קאָנפערענץ מיט דער פעטיזיאָנירונג פון יודישע רעפּוטאַציעס וועט בלויז פסק זיין דער האַמער, וואָס וועט אָנקלאַפּען און די פערשלאָסענע האַרץ־טירלעך פון אונזערע מיניסטאָרען.

ה' י. ל. מאַרגולים שטעלט פאָר די גרויזאַמע לאַגע פון סוחרטום דורך אַ שילדערונג פון דער פערצווייפעלטער סיטואַציע פון די פאַבריק־בראַנזשע. וועלכע אין שטענדיגן געוועזן אינזען־פעסט און האָט פון פאַבריקאַטן קטנמאָל נישט געוואוסט. הענט און דערפאָרען אונטער די פיס זעהר וואַקעלדיג.

הילף איז דרינגענד,

אויב נישט וועט אונגיכען נישט זיין וועטען צו העלפען!

ה' מאַקס גאַרדאָן, אָנווייזענדיג אויף די גרויליגע פאָלגען פון הערשענדען קריזיס זאָגט, אַז דער גרויסער פוילישער אינדוסטריע־צענטער לאָדז שטעהט איצט פאַר אַזאַ פערנעכטענדער קאַטאַסטראָפע. אַז עס דראָהט אַ גרויזאַמע לאַגע פאַר אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, אָנהויבענדיג

פון גרויסען פאַבריקאַנט ביז אַרבייטער

ה' גאַרדאָן שלאָגט פאָר צוזאַמענצורופען אַ גרויסע קאָנפערענץ מיט'ן צול צו לאָזען הערען דעם פערצווייפעלטען הילפס־רוף פון דעם אונטערגעהענדען סוחר'טום.

דער הורבן איז אונבעשריבליך שרייבליך.

קיין רענטגענגס־פאַסטעגס קאָנען די פערזאָנען אַרומטאָן יודישע סוחרים נישט בעקומען, אַנדערע פרנסה־קוואַלען זענען פערשטאָפּט. קומט בטילא אויס, אַז דעם אונטערגעהענדען יודישען סוחר וואַרט אַ הונגער־טויט. אַ גרויסע סוחרים־קאָנפערענץ מיט דער פעטיזיאָנירונג פון יודישע רעפּוטאַציעס,

Lodzer Tageblat № 31 לאדזער טאגעבלאט

דער צווייטער יודישער חורבן אין סאוויעט רוסלאנד

(ענדע פון זייט 3)

תון עס זאָל נישט ווי אַזוי מראַנוש, אָט די דאָזיגע תשובה, וואָס געווינט פיהרער פון דער יודישער קאָמוניסטישער סעקציע מיט אויפ'ן חשבון פון די יודישע דאָקלאַסטרע. קאָמיש דערפאַר, ווייל מען מוז שמוכלען, ווען מען לעזט די פערזיערונג „חמאת־ברזעלער", וואָס טאָנען, טאָנ־אויס ערשטנען זיי אויצ אין די יודישע קאָמוניסטישע צעטונגען, איבער אַלע מלאכה נאָך דער ישוב־סעקציע.

א. בעלזן, דער פיהרער פון דער ישובסעקציע פון ווייס־רוסלאַנד, שרייבט אין אַ עפנטלעכער ערקלעהרונג זייגער, אַז — יאָ, ער האָט ווירקליך געווינדנט. טאַצע צוויי יאָהר האָט ער „פערקריפּלט" די קאָמוניסטישע לוגיק דיר־דעם, וואָס ער האָט דערלאָזט, אַז אין זיין מליוכה, אין ווייס־רוסלאַנד, זאָל מען לאָזן דעם יעווזעקעם יודישען קלענ־הענדלער „ארענדאַקסען" אין דעם כאַ־ציאַליזם אַלס בעל מלאכה און אַלס שרד־ארבייטער.

א. טשעמערינסקי, דער „יודישער סטאַלין", וואָס נעמט זאַכען גראָד נישט אויפערפלעכלוך, בעמוחט זיך, אין צוויי לאַנגע אַרטיקלען, צו בעווייזען, אַז דאָס, וואָס ער האָט געזאָגט מיט אַ יאָהר צו־רוק און כאַראַקטעריזירט אויף אַ יודישען צו־זאַמענפאָהר, וועגען דער נוטינקטע אינצווירדיגען אַלע דעקלאַסירטע יודען, האָט ער נישט געמיינט.

אין ש. דובעשטיין, דער „יודישער קאַלונין", קומט אַרויס אָפען אין קלאָר און שטעלט דאָס פינטעלע הויפ'ן יוד. וואָס געווען, זאָגט ער, איז געווען, איצט אָבער דאַרף מען דורכאויס דור־פוהרען אַ לוגיק פון „ריפערענציאַלע." פון מאַכען אַן'אינטערעסאַנטע צווישען אַ דעקלאַסירטען און אַ דעקלאַסירטען. אין דער דעקלאַסירטער געווען אַ בעל־מלאכה נאָך פאַר דער אָוואַלוציע, דאַן קומט אויך אַ הולה; אין ער אָבער גע־ווארען אַ בעל־מלאכה נאָך דער רעוואָ־לוציע, דאַן איז ער אַ סאָציאַלאַגיש געבליבען פינרעסטוועגע אַ שנא פון סאָוויעטען־פערבאַנד און עס קומט אויהם קיין חילף נישט.

אין אויפ'ן סמך פון דער דאָזיגער נייער טעאָריע פון „ריפערענציאַלע" שגעלט מען איצט אויבער די געזעלשאַפט אַ הובש ביסעל פון די קלענערע קאָמו־ניסטישע טוער. מ. בעראָן, דער סעק־רעטאַר פון „קאָמזעט" און ווייס־רוס־לאַנד, וויל אינגאַרדגען אַ דעקלאַסי־רטען יודען אין אַ לאַנדווירטשאַפטלי־כען קאָלעקטיוו, און נישטאָ אויהם וואָס מקנא צו זיין פאַר די שמיין, וואָס ער האָט ארענגעלאָזט. י. בערינטאָ, אינגער פון די סאַמע פאַראַנטוואָרטלי־כסטע טוער פון צענטראַלען „אָזעט" און מאָסקווע, זאָגט, אַז מען מעג אַ דעקלאַסירטען יוד דען אינגאַרדגען אויף עדר און קרוים, אינבערהויפט נאָך, ווען צוויי פון זענע זוהן זענען הגדרת־פראַצעדוראַ פאַב־דיק־אַרבייטער, נעמט מען אויהם דער־פאַר אַראָפּ פון זיין שטעלע און מען זאָגט אויהם, אַז דער „אָזעט" איז נישט נעשאַפען געווארען צו פערזאָרגען פלי־ישראל. מו מע האַלט יאָהר צורוק וואָלט מען עס אויהם זיכער נישט געזאָגט. אויצ אָבער מוז מען זיך האַלטען בײַ דער טעאָריע פון „ריפערענציאַלע", בײַ דער טעאָריע פון נישט דערלאָזען דעם דעקלאַסירטען יודען פרידליך זיך אינ־אָרדנען, פון שטופען אויהם צו פושע'ן אומקום.

ווען מען פאָלגט אויצ נאָך די יודי־שע קאָמוניסטישע פראַקסע, מוז מען נישט ווילענדיג שמייכלען ווי אינגער בעשיידענעם דעם צווייטען אין „רעכטען אָפּזייט" אין „אָפּאָרטוניזם". די יעווסעקציע פון ווייס־רוסלאַנד פעשע־דיגט דער יעווסעקציע פון מאָסקווע. די מאָסקווער לאָזט זיך נישט שפּייען אין קאַשע אין קומט אַרויס מיט פונקט אַזעלכע בעשולדיגונגען געגען דער יעווס־סעקציע פון ווייס־רוסלאַנד. בײַדע אינ־אינעם גוסען זיי פעד און שוועבעל אויף די יודישע קאָמוניסטישע פונט דער פון „קאָמזעט" און אויקראַינע, און אַלע צוזאַמע זאַמלען זיי אינגער אויפ'ן אָדערן מיט די פונגער און שרייען: כאַפּט אויהם! אָט איז ער, דער דעלטער אָפּנויגלער!..

דאָס בילד אין געגוג קאָמיש, אָבער די טראַגישע זייט איהרע לוזט אין דעם, וואָס צווישען די קאָמוניסטישע פרוצום, וועלכע קרוגען זיך, ווערט דערוויל צע־קוועטשט דער יודישער דעקלאַסירטער. ער איז דאָס דער, וואָס כאַפּט אויצ די קלעפּ סיי און ווייס־רוסלאַנד, סיי און מאָסקווע און סיי אין אויקראַינע.

דער שלעפער (דאס קינד פון גאס) האנס יונקערמאן

Carmen Boni

נאר 4 טעג פון 4 ביז 7 פעברואר

ערשיטערנדע דראַמא אין די הויפּט־ראָלן:

אונפערגעסליכע העלדן פון „די שקלאַ־פען פון שאַנכאַי" און דעם נאָהענטסטער פראָגראַם די שעהנע זינדעריו.

קינא ZACHĘTA יגעריזשער 26

אין די סיבירער טאיגעס

היינט און ווייטערע טעג!

Kortner, Rene Feridel

ערשיטערנדע דראַ־מא פון אַ טאַכטער פון אַ פערשיקטו אין די הויפּט־ראָלן

דאָס געזאַנג צום בילד ווערט אויסגעפיהרט דורך אַ רוסיש־אַ־קראַאינישען כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' א. אַ ק י מ אָ וו.

דער נאָהענטסטער פּראָגראַם: „מיט'ן צייכען פון בושה" אין דער הויפּט־ראָל: מאַריא מאַליצקאַ.

KINO SPÓŁDZIELNI

אָנהויב אין נעוו. טעג 4 נאָכמ. שפּת, זונטאָג אין יו"ט 2 נאָכמ. לעצטער סעאַנס 10 אָוו. אויפ'ן 1. סעאַנס—פרייזען פערקלענערט.

בעזהש"ית

מודעה רבה לאורית א

הנני מודיע בשער בת רבים שיצא לאור עולם הס'

„נפלאות הסבא קדישא"

מר"כק אדמו"ר הר"הק המפורסם בכל קצוי תבל רשכבה"ג מרן ר'

ישכר בער זצ"ל מראדאשיץ.

בו יסופר נפלאות, וח"ת, ושיחותיו ומדרגותיו הנוראים מופתיו הנצומים, אשר קדש בהם שם שמים ברבים, וכל קורות ימי חייו. מטרם התגלותו, עד יום הסתלקותו, אשר נפש הקורא יתענג בהן צונג רחבני, ויתלהב לבו לעבודתו ית"ש, ע"כ כל מי שלא זכה בו עדין משכו וקחו לכם ברכה לתוך בתיכם, וזכות הצ"חק המובאים בתוך הספר יעמד לנו שנזכה לחרמת קרן ישראל במהר הגאולה שלמה ובנין ציון וירושלים בב"א.

הצעיר ראובן חיים אלכסנדר

בהר"הח מו"ה יוסף יהודא ז"ל מראדאשיץ

לאָדז, קאַמיענא 17

הערה: גם התמונה של הר"הק הנ"ל יש להשיג אצלי.

בעמערקונג: צוי ווי ס'האָט אינער אויסגעגעבען מעשה־פיכלעך פון אדמו"ר הק' ר' אליעזר דוד זצ"ל מראדאשיץ, און פון פאַרענט שטעהט א בלר, זאָל מען וויסען, אַז עס איז פולשטענדיג ליגענד, און עס איז אוך ערלויבניש פון הרבנים הצדיקים שליט"א מראדאשיץ. מען איז איהם מזהיר כהיום והלאה זאָל אַזעלכעס נישט פאַטירען, בשקדת בני הר"ק מראדאשיץ זי"ע הנ"ל.

אַדרעס שלי: R. Czarnicha, Łódź, Kamienna 17

הייפאַטעכען־געלד

צו בילינע צינזען

אויף בערלינער הייזער

בעזאָרגט שנעל

Ch. Regenwetter

S. 14, Stallschreiber № 33

Telefon: Dönhoff 4337.

אַזעלכעס איז נאָך נישט געווען!

נאָר וואָס איז אַרויס פון דרוק אַ העכסט־אינטע־רעסאַנט ספר פון יודישן פאָלקלאָר־אוצר א. ג.

„לעקסיקאָן פון יודישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאטניק.

דער לעקסיקאָן ענטהאַלט די געקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אַנעקדאָטען און איינפאַלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דע לעצטער צייט, וועלכע זענען נאָך אין ערגיץ נישט פערפעסטליך עווארען. אַנ'אמת'ען גייסטיגען פערגעניגען קאָן יעדער יו ד געפ נען אין די חכמות, וועלכע שפּרודלען מיט'ן עכטען יודישען הומאָר אין וויץ, וואָס זענען אויי אינגאַנגערשיג און אייגינעל אין דער חעלם־פאָלקלאָר־ליטעראַטור. דאָס ספר פאַרן פרייז 3 זל.

איז צו בעקומען ביים מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

נעגען נאָכנאַהמע ווערט נישט געשיקט.

וו. י. ז. א.

היינט, מיטוואָך ד. 5 ד. ח. 9 אַ זייגער אָוונד וועט אין לאָקאַל פון „וויזא" פזשעיאַזד 2, האַלטען

א רעפעראַט ה' ש. קאַלסער

א.ט. „די פינאַנציעלע יסודות פון א"י־אויפבוי".

סוחרים און פאַבריקאַנטען!

— ס'איז צייט אויסצוקויפען —

האַנדעלס־פּאַטענטן

אויפ'ן יאָהר 1930,

וועלכע ס'בעזאָרגט פינקטליך אין רעיעל דאָס ביורא „אַרגוס", זאַכרדניא 36, טעל. 10847.

ש. שאַפּירא

ביטעם ביורא

ציגעל־נאַס 30, לינקע אָפיצינע I שט.

(לאַנגיערער רעכטסקאָנסולענט פריער פעטריקאָווער 25)

שרייבט אַלע אַרט געריכטס־אַנקלאָגעס אין אַלע אינסטאַנצען, ביטעס, בריף, איבערזע־צונגען: פוליש, דייטש, רוסיש, פראַנצויזיש געשעפטס־בריף אין אַלע שפּראַכען (אויף שרייבמאַשינע) שטרענג דיסקרעט.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה,

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום. איבער דעם זאָלסטו קומען אין מיין

רעכטסקאָנסולענטען־ביוראָ צו ה' מאַנעלאַ, פיעטריקאָווער 17 זאַכאָדניאַ 52

טעלעפאָן 148-79

וואו ס'ווערט פינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס אַדוואָלאַניעס, קלאַגזולעס, זאַפּעזפּיעטשע־ניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגן דירות אין אודשאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פיעטריקאָווער 17

אַ רוטינירטע לעהרערין

ערטיילט לעקציעס אין פּוילישער שפּראַך קינדער און דערוואַקסענע. פערשטענדיגען זיך קען מען טעגליך ביז 3 נאָכמיטאָג נאָווא־טאַרגאָווא 12 קראָנמאַן. 440

אַ קאַלאָניאַל געוועלב

מיט איינאָרדנונג, ווי אויך אַ שטוב וועל איך ביליג פערקויפען צעגיעלניאַנע 91.

אַ שטוב מיט אַ קוך

עווענטועל אַ גרויס צימער ווערט געזוכט צו דינגען. אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטר. אונטער „J. H."

OGŁOSZENIE.

Syndyk tymczasowy Masy Upadłości Moszka Amzlera w Łodzi, ul. Nowomiejska Nr. 18, na zasadzie art. 501 i 502 i następnych K. H. wzywa wierzycieli aby w ciągu dni 40 od daty niniejszej stawili się osobiście lub przez pełnomocników celem oświadczenia z jakiego tytułu i jakiej sumy są wierzycielami i złożyli u niego w kancelarji ul. Główna Nr. 51 w Łodzi lub w kancelarji Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego Łodzi tytuły swych wierzytelności. Po upływie powyższego terminu syndyk tymczasowy w obecności Sędziego Komisarza w gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi w kancelarji Wydziału Handlowego zgodnie z art. 503 K. H. przystąpi do sprawdzenia wierzytelności a mianowicie w terminach 15, 22 i 29 marca 1930 r.

Syndyk Tymczasowy Upadłości
MOSZEK AMZLER
Adwokat (—) Aleksander Chądzyński
Łódź, ul. Główna Nr. 51.

מאַן דלא ידע האי לאו גברא הוא

(מועד קטן (ט"ו))

אַלע יידען מוזען וויסען, אַז קלויזולעס און זאַפּעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט פון פּוילען, אַלע אַרט פאַדאָניעס ווי: סאָנדאָווע, סקאַרבאָווע און אַדמיני־סטראַציע אויך שותפות־אַקטן, וואַי־נונגס־אַקטען, אַפּעלאַציעס, ווילאַנ־טשעניעס איבערזעצונגען (אויך העברע־איש) א. ז. וו. שרייבט אין ערלעדיגט לויט'ן אוסטאָוו

רעכטסקאָנסולענט: י. ח. בוזין

לאָדז, אָגראַדאָווא 3,

צוגעגנגליכע פרייזען (עגזיסטירט זייט 1910.)

שרייבען שעהן אונד שנעל

לערנט אויס דער בעזאַוטסטער קאַליגראַף

— אין —

ל. בערמאַן 15 לעקציאָנען.

מיט איין חודש ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט אַ יודישען בריף אפילו דער וואָס קאָן גאָרנישט

זאַוואַדזקאַ 19, טרעפּ

ווייטיג פאַר דאַמען!

פאַר נאָר 50 זל.

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען־היטע נאָך דער לעצטער פאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע היטע איבערי־אַרבייטע איך אויף גענצליך נײַ. געדענקט די אַדרעס:

23 זאַוואַדזקאַ 23

אין הויף. 2־טען אינגאַנג, לינקס פאַרטער.

בעמערק.: נײַ היטען דיי לעצטע נייהייטען אין פּאַריז אויספאַרשיגונג 50 פּראָצ. ביליגער.

„TOLA"

אַבאָנאַמענטס־פּרייז: ... אַנאָנסען־פּרייז: ... ניען—20 פּראָצ. אין אַנדערע לענדער—1.25 דאָלאַר.

Redaktor wydawca H. Hamburski

Tłocznia: H. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 14.